

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

на Управителния съвет на

Професионалното обединение на държавните служители

по конституционно дело № 7 от 2019 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид отправената покана да изразим становище по конституционно дело № 7 от 2019 г., образувано по искането на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на § 50 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (обн, ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г.) в частта, с която се създава ново изречение второ в чл. 10, ал. 1 от Закона за митниците (обн, ДВ, бр. 15 от 6.02.1998 г., последно изм., ДВ, бр. 32 от 16.04.2019 г.), изразяваме следното становище:

Относно противоречието на чл. 10, ал. 1, изр. 2 от Закона за митниците (обн, ДВ, бр. 15 от 6.02.1998 г., последно изм., ДВ, бр. 32 от 16.04.2019 г.) с Конституцията

Митническите служители, които са митнически органи по смисъла на закона, могат да бъдат само лица, които не са привлечени като обвиняеми или не са подсъдими за умишлено престъпление от общ характер.

Този текст противоречи на чл. 4, чл. 16, чл. 31, ал. 3 и ал. 4, чл. 48, ал.1 и чл. 56 от Конституцията. Чл. 10, ал. 1, изр. 2 от Закона за митниците нарушава презумпцията за невиновност спрямо засегнатите граждани и накърняват техните основни права.

Съгласно чл. 31, ал. 3 от Конституцията обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда. Текстът на ал. 4 не допуска ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието.

Новият текст в изр. 2 на чл. 10, ал. 1 от Закона за митниците нарушава основно конституционно право и произнася присъда за виновност без съдът да се е произнесъл с такава. Това в правовата държава е недопустимо.

Налице е грубо погазване на конституционни права на защита, незачитане на принципа за невиновност до доказване на противното и ограничаване правото на труд. „Република България гарантира живота, достойнството и правата на личността и създава условия за свободно развитие на човека и на гражданското общество“. Държавата по Конституция е длъжна да се грижи за създаване на условия за осъществяване правото на труд, а не да го ограничава. Правото на труд е осигурено дори и на лица изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“ по съответния нормативен ред и правила. Принципно право на труд и на свободно избиране и упражняване на професия по чл. 48, ал. 1 и ал. 3 от Конституцията е сред правата, чието ограничаване е допустимо съгласно чл. 57, ал. 2 от Конституцията, когато упражняването им накърнява права или законни интереси на други. Текстът на чл. 10, ал. 1, изр. 2 ЗМ не е насочен към защита на такива права или законни интереси. Налице е директното противоречие с чл. 31, ал. 4 от Конституцията и заложения в тази разпоредба критерий за пропорционалност на ограничаването на правата на обвиняемия спрямо необходимото за осъществяване на правосъдието.

Дори за лицата избрани или назначени за органи на изпълнителната власт няма ограничения като тези заложи в чл. 10, ал. 1, изр. 2 от Закона за митниците – виж чл. 19 от Закона за администрацията. Категорично „митническият орган“ не е орган на изпълнителната власт по чл. 19 от Закона за администрацията, това е митнически служител (държавен служител). Ето защо за нас като професионално обединение са непонятни новите рестрикции спрямо определена категория държавни служители. Те по-съществена държавна функция ли изпълняват от органите на изпълнителната власт, които могат да продължат да бъдат такива и когато са привлечени като обвиняеми или са подсъдими за умишлено престъпление от общ характер.

"Митнически органи" са длъжностните лица от митническите учреждения, които осъществяват митнически надзор и/или извършват контрол или дейност по разследване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс - (§ 1, т. 9 ДР на ЗМ).

"Митнически учреждения" (§ 1, т. 25 ДР на ЗМ) са: Централното митническо управление; териториалните управления; митническите бюра; и митническите пунктове.

Третирането на български граждани, държавни служители като осъдени лица, лишени да упражняват определена професия или да заемат определена длъжност, само на база повдигнато обвинение или в качеството им на подсъдим (без изобщо законодателя да отчита дали извършеното е по повод носената държавна служба или не) накърнява конституционни права, грубо засяга правото на труд и избор на професия, дискредитира тази група лица, както и техните семейства.

Според оспорения, допълващ разпоредбата на чл. 10, ал. 1 ЗМ текст, митническите служители, които са митнически органи по смисъла на закона, могат да бъдат само лица, които не са привлечени като обвиняеми или не са подсъдими за умишлено престъпление от общ характер. Тази редакция на текста променя изначало условията за заемане на длъжност, свързана с осъществяване на митнически надзор и/или извършване на контрол, или с извършване на дейност по разследване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс. Обхватът на оспореното изречение се простира както върху кандидатстващите за заемане на съответната длъжност, с която законът свързва качеството „митнически орган“, така и върху лицата, получили качеството на обвиняеми/подсъдими, докато са заемали такава длъжност. Следователно не е възможно да бъдат назначени на съответната длъжност лица, които имат към същия момент качеството на обвиняеми/подсъдими за умишлено престъпление от общ характер, а в случай, че служителят се сдобие с някое от тези качества след назначаването му, той не може да продължи да заема съответната длъжност и следва да бъде прекратено служебното му правоотношение. Тук е изключена преценката на съда по реда на НПК или на органа по назначаването. За тази категория служители не е предвидено отстраняване от длъжност, а освобождаване.

През последните двадесет години от влизането в сила на Закона за държавния служител са правени много опити за налагане на рестрикции спрямо държавния служител. Не напразно текстът на ал. 1 на чл. 100 от ЗДСл касаещ временното отстраняване от служба с акт на органа по назначаването при наличие на образувано наказателно производство или повдигнато обвинение са обявявани за противоконституционни (с Решение № 5 от 12.05.2016 г. на КС на РБ по к. д. № 2 от 2016 г.).

Т.е. налице е произнасяне на Върховен конституционен съд за по-малкото за отстраняване от длъжност, а тук оспореният текст налага освобождаване. Ако конституционният законодател искаше да утежни

изискванията към лицата, носещи държавната служба или да забрани на определена категория граждани да могат да изпълняват държавна служба, той щеше да го направи на съответното систематично място в Конституцията.

В случаите на образувано наказателно производство или повдигнато обвинение срещу държавен служител, за да се гарантира обществения интерес от постигане на обективност, всестранност и пълнота на доказателствения процес и разкриване на истината, е предвидена процесуалната възможност за временно отстраняване на обвиняемия/подсъдимия от длъжност по реда на НПК, като преценката, се прави от съда, а не от органа по назначаването.

Поради всичко това, считаме, че въведеното ново прекратително основание и нова несъвместимост към митническите органи, въведени с чл. 10, ал. 1, изр. 2 от Закона за митниците не съответстват на прогласения в чл. 4, ал. 1 от Конституцията принцип на правова държава.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По изложените съображения считаме, че цитирания в настоящото становище текстове следва да бъдат установен като противоконституционен.

Олга Чернева

председател на Управителния съвет на

Професионалното обединение на държавните служители